

PRÁVNE ASPEKTY KONZUMÁCIE ALKOHOLU KADETMI AKADÉMIE OZBROJENÝCH SÍL

LEGAL ASPECTS OF ALCOHOL CONSUMPTION CADETS OF THE ARMED FORCES ACADEMY

Tomáš MARTAUS

HISTÓRIA ČLÁNKU

Doručený: 10.05.2024

Schválený: 10.12.2024

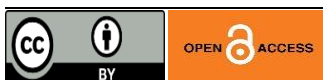
Vydaný: 31.12.2024

ABSTRACT

The article analyses the legal order of the Slovak Republic in the area of legal liability of professional soldiers of the Armed Forces of the Slovak Republic when drinking alcohol on duty and before entering service. It presents the results of a survey conducted in May and June 2023 on cadets of five years of the Academy of the Armed Forces of the Slovak Republic. The article presents data on respondents who admitted to consuming alcohol while on duty, cases of alcohol consumption that did not go unpunished, as well as the opinions of respondents on the proportional type of punishment for alcohol consumption.

KEYWORDS

professional soldier, prohibition, alcohol, army, cadets

© 2024 by Author(s). This is an open access article under the Creative Commons Attribution International License (CC BY). <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

ÚVOD

Otázky spojené s konzumáciou alkoholu kadetmi Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika produkujú dlhodobo množstvo úvah v rovine de lege ferenda o podobe nastavenia optimálneho systému uplatňovania zodpovednosti za požitie alkoholu profesionálnym vojakom. Jadro úvah pritom spočíva v kolízii stojacich východiskách, kde jedno sa dožaduje prísneho a nekompromisného uplatnenia zodpovednosti v podobe prepustenia zo služobného pomeru profesionálneho vojaka a druhé naopak volá po druhej šanci pre mladého človeka v prípravnej štátnej službe, chystajúceho sa na vojenskú kariéru dôstojníka.

Práve preto považujeme za potrebné analyticky preskúmať objektívne právo Slovenskej republiky v otázkach regulácie spoločenských vzťahov v oblasti právnej zodpovednosti profesionálneho vojaka za nedovolené konzumovanie alkoholu a správne identifikovať jednotlivé typy sankcií za toto konanie ako aj režim ich právneho uplatnenia.

S ohľadom na uvedené má tak význam venovať pozornosť stavu panujúcemu medzi kadetmi akadémie v prípade konzumácie alkoholu spojeného s dobou výkonu štátnej služby profesionálneho vojaka so zameraním na odhalenie stavu latentných skutkov tejto nedovolennej konzumácie, ako i pohľadu na proporcionálny a optimálny druh sankcie za toto konanie zo strany samotných adresátov právnych noriem.

1 PRÁVNÝ ZÁKAZ KONZUMÁCIE ALKOHOLU PROFESIONÁLNYM VOJAKOM

Zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 281/2015 Z. z. v § 16 v rámci vymedzenia legálnych podmienok prijatia občana Slovenskej republiky do štátnej služby profesionálneho vojaka vyžaduje okrem iného i jeho „spoľahlivosť“. V odseku 5 tohto paragrafu pritom negatívnym výpočtom určuje zákon, za akých okolností nemožno občana považovať za spoľahlivého. V zmysle zákona sa za spoľahlivého nepovažuje občan i v prípade, ak je alebo bol liečený zo závislosti od alkoholu alebo ak preukázateľne nadmerne požíva alkohol.

Zákon tak vyžaduje od občana jeho zdravý vzťah s konzumáciou alkoholu už pri vstupe občana do Ozbrojených síl Slovenskej republiky. Ku konzumácii alkoholu sa však stavia prísne i následne, a to počas celej kariéry profesionálneho vojaka. V rámci § 134 Zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov totiž medzi základné povinnosti profesionálneho vojaka radí i zákaz požití alkoholické nápoje v služobnom čase alebo počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky, nastúpiť v služobnom čase na výkon štátnej služby pod vplyvom alkoholu či zákaz viesť motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu, a to ako v čase výkonu štátnej služby, tak i dokonca mimo tohto času.

Pre možnosť efektívnej kontroly požitia alkoholu profesionálnym vojakom upravuje zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov taktiež povinnosť podrobiť sa v súvislosti s výkonom štátnej služby vyšetreniu na zistenie prítomnosti alkoholu. (Povinnosť podrobiť sa vyšetreniu na zistenie prítomnosti alkoholu pri vedení motorového vozidla vyplýva i zo znenia skutkovej podstaty trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky zakotvenej v § 289 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z.)

V prípadoch, v ktorých sa profesionálny vojak odmietne podrobiť v súvislosti s výkonom štátnej služby vyšetreniu na zistenie prítomnosti alkoholu, vzniká zákonná povinnosť skončenia štátnej služby prepustením takéhoto profesionálneho vojaka zo služobného pomeru. Rovnaká zákonná povinnosť platí i pre prípady, v ktorých profesionálny vojak požije alkoholické nápoje v služobnom čase alebo počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky; vedie motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu v čase výkonu štátnej služby; či pokiaľ prestal spĺňať podmienku „spoľahlivosti“.

Iná situácia je však v prípadoch, v ktorých profesionálny vojak pod vplyvom alkoholu nastúpi v služobnom čase na výkon štátnej služby, či v prípadoch, v ktorých vedie motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu mimo času výkonu štátnej služby. Práve pri týchto okolnostiach je totiž na služobnom úrade a uplatnení jeho správneho uváženia, či v posudzovanom prípade profesionálneho vojaka prepustí zo služobného pomeru alebo nie. Uvedené plynie z modality uplatňovanej v prípade zákonných ustanovení spätých s predmetnými okolnosťami, pri ktorých zákonodarca užíva slovné spojenie „možno skončiť prepustením“, kým pri prípadoch so zákonnou povinnosťou skončenia služobného pomeru použil zákonodarca slovné spojenie „sa skončí prepustením“ [Zákon č. 281/2015 Z. z.].

Uváženie služobného úradu však nemôže byť prejavom ľubovôle, čo v prípade porovnateľnej situácie konštatoval vo svojom rozhodnutí i Najvyšší súd Slovenskej republiky.

„Pojem „možno“ je prejavom tzv. voľnej správnej úvahy (správne uváženie), danej žalovanému zákonom. Správna úvaha predstavuje ponechanie možnosti správneho orgánu v rámci určitého tolerančného pásma formulovať svoje závery autonómne. Túto úvahu však nemožno vykladať ako neobmedzenú možnosť vytvorenia si úsudku, ktorá je ohraničená iba tým, že sa nedostane do rozporu s inými ustanoveniami zákona. V tejto súvislosti je nevyhnutné uviesť, že medze správnej úvahy vyplývajú i z ústavných princípov. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou. Uvedená povinnosť sa vzťahuje aj na služobný úrad. Pokiaľ ide o Ústavu Slovenskej republiky, tá univerzálne platné zásady moderného právneho štátu zakotvuje vďaka čl. 1 ods. 1 ústavy. Pre oblasť správnej úvahy tieto princípy výstižne identifikoval Najvyšší správny súd Českej republiky v právnej vete č. 906 Zbierky rozhodnutí Najvyššieho správneho súdu, rok 2006 tak, že absolútna, či neobmedzená správna úvaha má svoje medze, vyplývajúce v prvom rade z ústavných princípov zákazu ľubovôle, princípu rovnosti, zákazu diskriminácie, princípu zachovávať ľudskú dôstojnosť, princípu proporcionality atď. Dodržanie týchto medzí podlieha súdnemu prieskumu. Uvedené pravidlo je v plnom rozsahu aplikovateľné i v Slovenskej republike. Preto právny záver služobného úradu, že v zmysle zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov je ponechané na úvahe vedúceho služobného úradu či profesionálneho vojaka prepustí zjavne arbitrárny (predstavuje neprípustnú ľubovôľu správneho orgánu)“ [sp. zn. 3Sžo/39/2011 zo dňa 8. novembra 2011].

Avšak v prípadoch opakovaného nastúpenia v služobnom čase na výkon štátnej služby pod vplyvom alkoholu alebo opakovaného vedenia motorového vozidla pod vplyvom alkoholu mimo času výkonu štátnej služby, znenie zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyžaduje zo strany služobného úradu obligatórne skončenie štátnej služby prepustením zo služobného pomeru. V prípade recidívy protispoločenského konania profesionálnym vojakom tak právny poriadok neumožňuje služobnému úradu ponechať profesionála v štátnej službe (Tabuľka 1).

Tabuľka 1 Dôvody skončenia štátnej služby prepustením profesionálneho vojaka

obligatórne skončenie štátnej služby	fakultatívne skončenie štátnej služby
odmietnutie vyšetrenia na zistenie prítomnosti alkoholu v organizme	nastúpenie v služobnom čase na výkon štátnej služby pod vplyvom alkoholu po prvý raz
požitie alkoholických nápojov v služobnom čase	vedenie motorového vozidla pod vplyvom alkoholu v čase mimo času výkonu štátnej služby po prvý raz
požitie alkoholických nápojov počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky	
vedenie motorového vozidla pod vplyvom alkoholu v čase výkonu štátnej služby	
opakované nastúpenie v služobnom čase na výkon štátnej služby pod vplyvom alkoholu	
opakované vedenie motorového vozidla pod vplyvom alkoholu v čase mimo času výkonu štátnej služby	
strata „spoľahlivosti“	

Zdroj: vlastné spracovanie

Spracovaný právny režim následkov požitia alkoholu profesionálnym vojakom odzrkadľuje ostatnú novelu zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorá nadobudla účinnosť 1. januára roku 2023. Práve táto novela priniesla zmenu právnych noriem, v zmysle ktorých sa služobnému úradu umožnilo pri spoločensky menej závažnom protiprávnom konaní spojenom s požitím alkoholu, teda pri jeho požití mimo služobný čas, ponechať v odôvodnených prípadoch profesionálneho vojaka v štátnej službe, a to za podmienky, že nejde už o takéto jeho opakované pochybenie.

Zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov však v súvislosti s alkoholom upravuje i určité suspendovanie právnych nárokov či oprávnení upravených týmito právnymi predpisom. Spomenúť možno režim upustenia od uplatnenia náhrady škody a od vymáhania zostatku náhrady škody či akéhosi „stropu“ rozsahu zodpovednosti za škodu spôsobenú z nedbanlivosti najviac do sumy štvornásobku služobného platu profesionálneho vojaka vyslaného na vysokoškolské štúdium mimo územia Slovenskej republiky, na špecializačné štúdium do certifikačnej prípravy alebo do kurzu mimo územia Slovenskej republiky, na stáž mimo nášho územia a vojaka, ktorý plní úlohy mimo územia Slovenskej republiky, ktoré nemožno uplatniť v prípadoch, v ktorých spôsobil škodu vojak pod vplyvom alkoholu.

Podobne tak i zákaz prepustenia profesionálneho vojaka v ochrannej dobe počas uznania za dočasne neschopného pre chorobu alebo úraz sa nevzťahuje na profesionálneho vojaka, ktorý si túto neschopnosť spôsobil v dôsledku požitia alkoholu.

Napokon i čas od zistenia výkonu štátnej služby pod vplyvom alkoholu do skončenia obvyklého služobného času sa považuje za neospravedlненú neprítomnosť profesionálneho vojaka v štátnej službe.

Pre úplnosť je však vhodné spomenúť i okolností, v zmysle ktorej v prípade, v ktorom dôjde k prepusteniu profesionálneho vojaka zo služobného pomeru pre ktorýkoľvek z obligatórných či fakultatívnych dôvodov na prepustenie v súvislosti s požitím alkoholu, mu vzniká nárok na výsluhový dôchodok až po dovŕšení veku potrebného na nárok na starobný dôchodok podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení [Zákon č. 328/2002 Z. z.].

Požitie alkoholu profesionálnym vojakom v prípade naplnenia všetkých zákonom vyžadovaných znakov skutkovej podstaty trestného činu môže so sebou prinášať i nevyhnutnosť vyvedenia trestnoprávnej zodpovednosti za takýto skutok. Ako príklad možno uviesť Krajským súdom v Trenčíne judikovanú kauzu profesionálneho vojaka, ktorý bol uznaný vinným zo zločinu neuposlušnosti rozkazu podľa § 393 ods. 1, 2 písm. d/ Trestného zákona, v súbehu s prečinom porušovania povinností strážnej služby podľa § 407 ods. 1, 2 písm. d/ Trestného zákona, pretože dňa 11.11.2009 v čase od 19.00 hod. do 23.00 hod. ako príslušník Ozbrojených síl SR NSE SLOVCON, ISAF, Strážna jednotka Tarin Kowt, Afganistan, počas vykonávania služobnej pohotovosti QRT, ochrannej zmeny v "Camp Holland" v tábore Fob Ripley v Afganistane, do ktorej bol určený ústnym vojenským rozkazom veliteľa strážnej jednotky por. W. Z., v rozpore s čl. 10 písomného rozkazu veliteľa slovenského kontingentu ISAF č. 24 pplk. Ing. V. O. zo dňa 16.6.2009, požíval v priestore operácie alkoholické nápoje v takej miere, že službukonajúci lekár kpt. F. H. konštatoval ťažkú klinickú intoxikáciu alkoholom, následkom čoho nebol spôsobilý si riadne plniť svoje povinnosti príslušníka QRT vyplývajúce zo Smernice pre ochrannú zmenu Camp Holland č. 11 Mpr-391-55/2008, schválenej náčelníkom riadenia operácii GŠ OS SR a rovnako v dôsledku požitia alkoholických nápojov nebol dňa 12.11.2009 o 6.00 hod. ani spôsobilý vykonávať strážnu službu ochrannej zmeny "Camp Holland" v tábore Fob Ripley, do ktorej bol určený písomným rozkazom veliteľa strážnej čaty TK č. 07/2009 por. W. Z. zo dňa 6.11.2009 [sp. zn. 3Tov/1/2013 zo dňa 25. februára 2013].

Pre úplnosť je však potrebné dodať, že okrem trestných činov neuposlušnosti rozkazu či porušovania povinností strážnej služby spája Trestný zákon s alkoholom a služobnými povinnosťami profesionálneho vojaka i trestný čin vyhýbania sa služobnému úkonu alebo výkonu vojenskej služby [Zákon č. 300/2005 Z. z.].

2 PRIESKUM KONZUMÁCIE ALKOHOLU KADETMI AKADEMIE OZBROJENÝCH SÍL

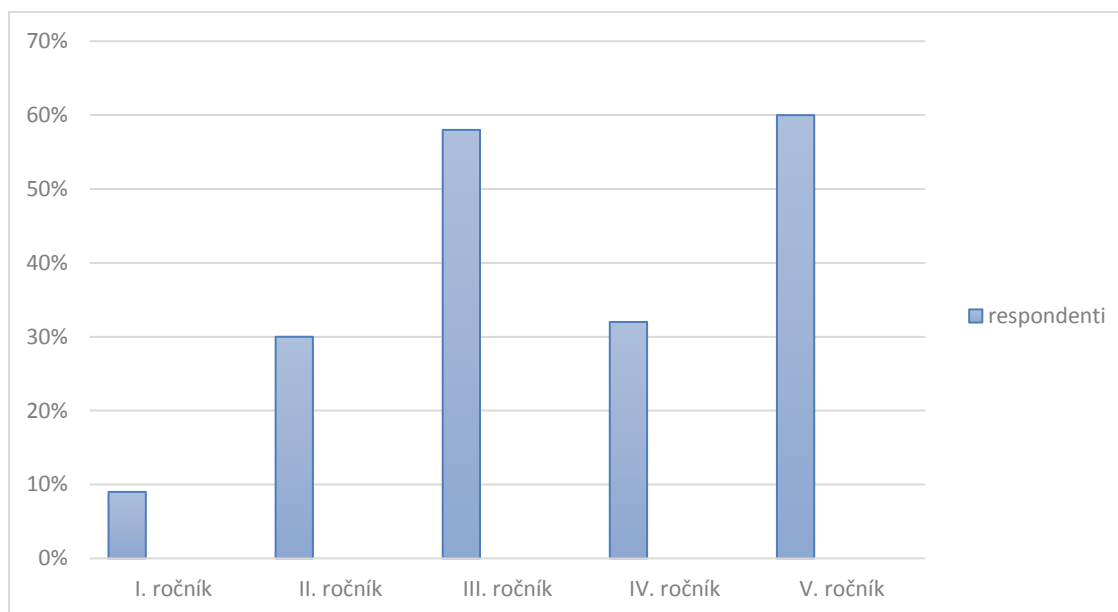
V priebehu mesiacov máj – jún 2023 sme vykonali prieskum prostredníctvom dotazníka, ktorý bol rozdáný celkovo 165 kadetom I., II., III., IV. a V. ročníka Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika. Otázky, z ktorých dotazník pozostával boli zamerané na anonymné zistenie okolností či respondenti nastúpili v služobnom čase na výkon štátnej služby pod vplyvom alkoholu, či nastala situácia, kedy konzumovali alkohol v služobnom čase, a ak sa tak stalo z akého dôvodu k tomu došlo. Rovnako nás v rámci položených otázok zaujímalo či opýtaní poznajú kolegu, ktorý nastúpil do služby pod vplyvom alkoholu, alebo ktorý požil alkohol počas nej, ako aj to či boli respondenti, alebo ich kolegovia, kadeti z akadémie, za takéto skutky aj potrestaní.

Cieľom dotazníka bolo napokon zistiť i názor na primeraný, resp. spravodlivý trest za požívanie alkoholu profesionálnymi vojakmi pri výkone štátnej služby.

Spomedzi zozbieraných dotazníkov bolo v dôsledku ich komplexného či korektného vyplnenia pre spracovanie výsledkov prieskumu použiteľných celkovo 124 získaných dotazníkov od 45 kadetov I. ročníka, 10 kadetov II. ročníka, 26 kadetov III. ročníka, 28 kadetov IV. ročníka a 15 kadetov V. ročníka.

Najväčšie percento nepoužiteľných dotazníkov z celkovo oslovených ročníkov respondentov sa nachádzalo v prípade skupiny kadetov V. ročníka (60%) a III. ročníka (58%). Naopak, najnižšie percento nesprávne či nekorektné vyplnených dotazníkov bolo možné identifikovať v skupine kadetov I. ročníka (9%).

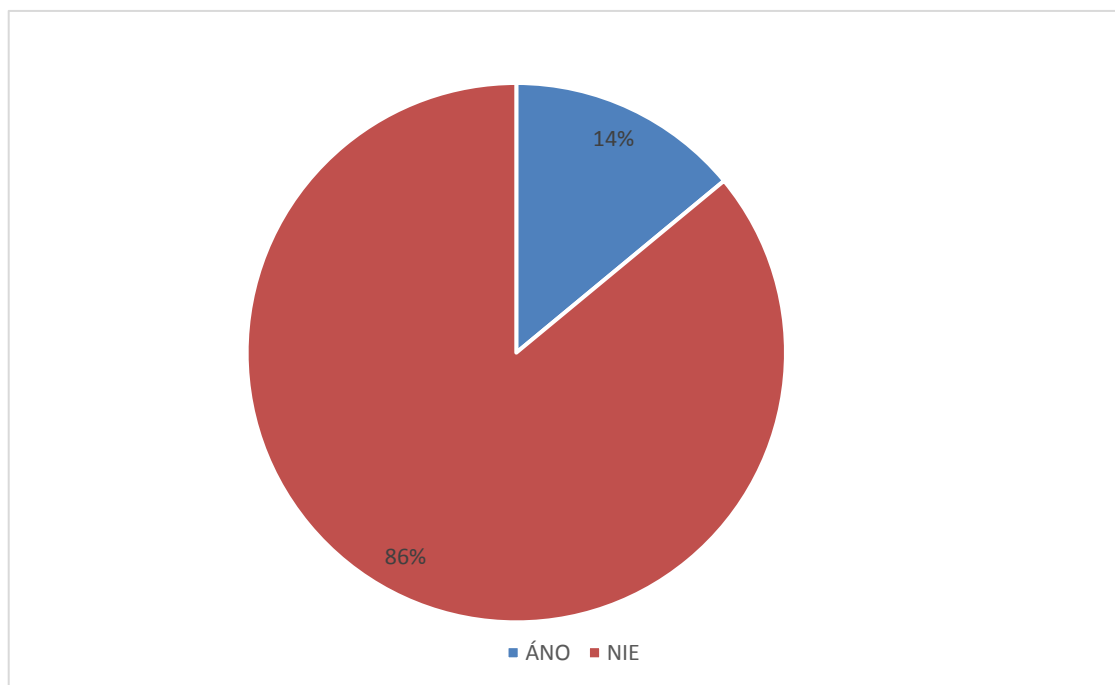
V prípade skupiny kadetov V. ročníka boli nepoužiteľné dotazníky (Obrázok 1) vyradené z dôvodu ich neúplného vyplnenia, nakoľko v ich prípade sa vyskytli absentujúce odpovede na jednu či viac položených otázok. V prípade kadetov III. ročníka zas išlo o vyradenie dotazníkov z dôvodu uvádzania nepresných dát v počtoch osôb, a to užitím výrazov ako „menej než“, „viac ako“, „okolo“ či „xy“.

Obrázok 1 Podiel nepoužiteľných dotazníkov v jednotlivých ročníkoch kadetov akadémie

Zdroj: vlastné spracovanie

Z položenej otázky dotazníka či nastala situácia, kedy oslovený nastúpil na výkon štátnej služby pod vplyvom alkoholu vyplynulo, že spomedzi 124 vyhodnocovaných kadetov, 17 kadetov akadémie (14%) má skúsenosť so situáciou, kedy tak urobili (Obrázok 2).

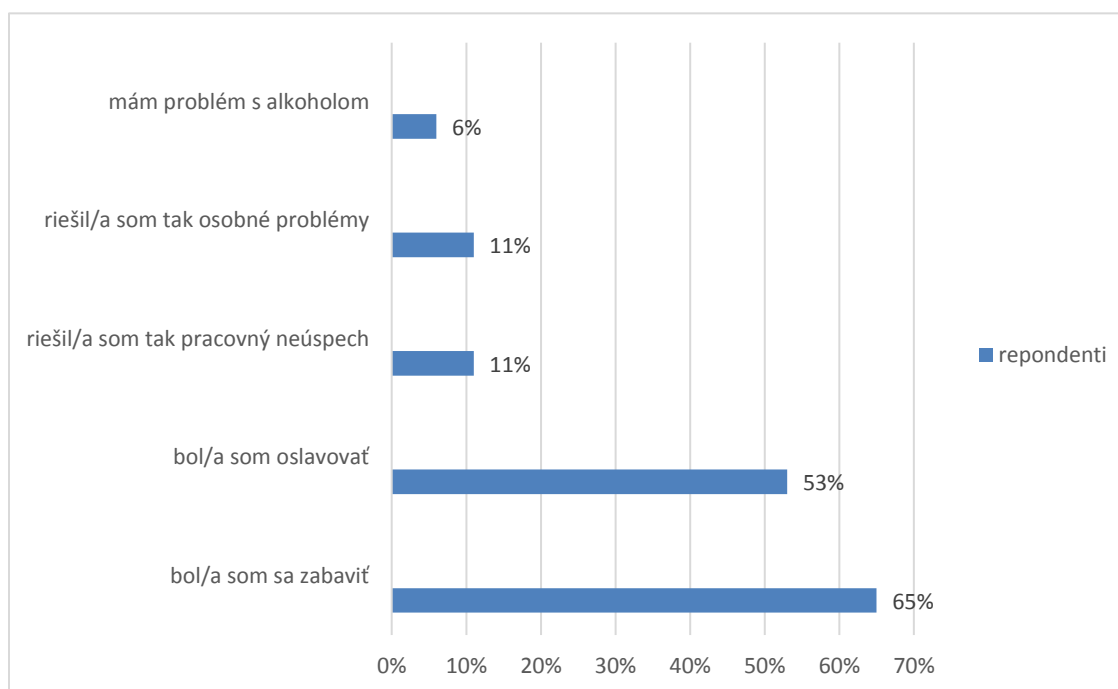

Obrázok 2 Odpovede na otázku či nastala situácia, kedy kadet nastúpil v služobnom čase na výkon štátnej služby pod vplyvom alkoholu

Zdroj: vlastné spracovanie

V prípadoch, v ktorých respondenti uviedli, že majú skúsenosť so situáciou, kedy nastúpili v služobnom čase na výkon štátnej služby pod vplyvom alkoholu, urobili tak najčastejšie z dôvodu, že deň predtým sa boli zabaviť (65%) či z dôvodu, že deň predtým oslavovali (53%). 6% kadetov, ktorí nastúpili na výkon štátnej služby pod vplyvom alkoholu uviedlo, že sa tak stalo z dôvodu, že majú problém s alkoholom (Obrázok 3).

Respondentom bolo umožnené v rámci odpovede na položenú otázku vybrať jednu z možností, že sa tak stalo v dôsledku, že deň predtým oslavovali, či sa boli zabaviť, z dôvodu že deň predtým alkoholom riešili pracovný neúspech alebo osobný problém či z iného dôvodu, ktorý mohli v dotazníku uviesť.

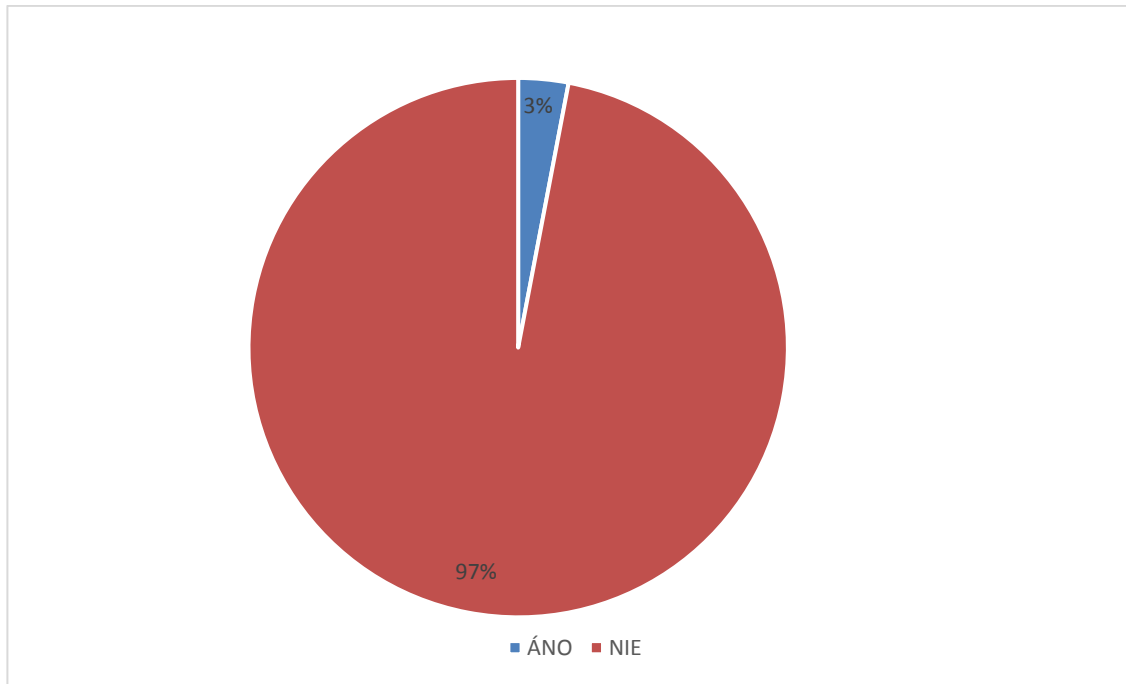

Obrázok 3 Odpovede na otázku z akého dôvodu nastúpil kadet na výkon štátnej služby pod vplyvom alkoholu

Zdroj: vlastné spracovanie

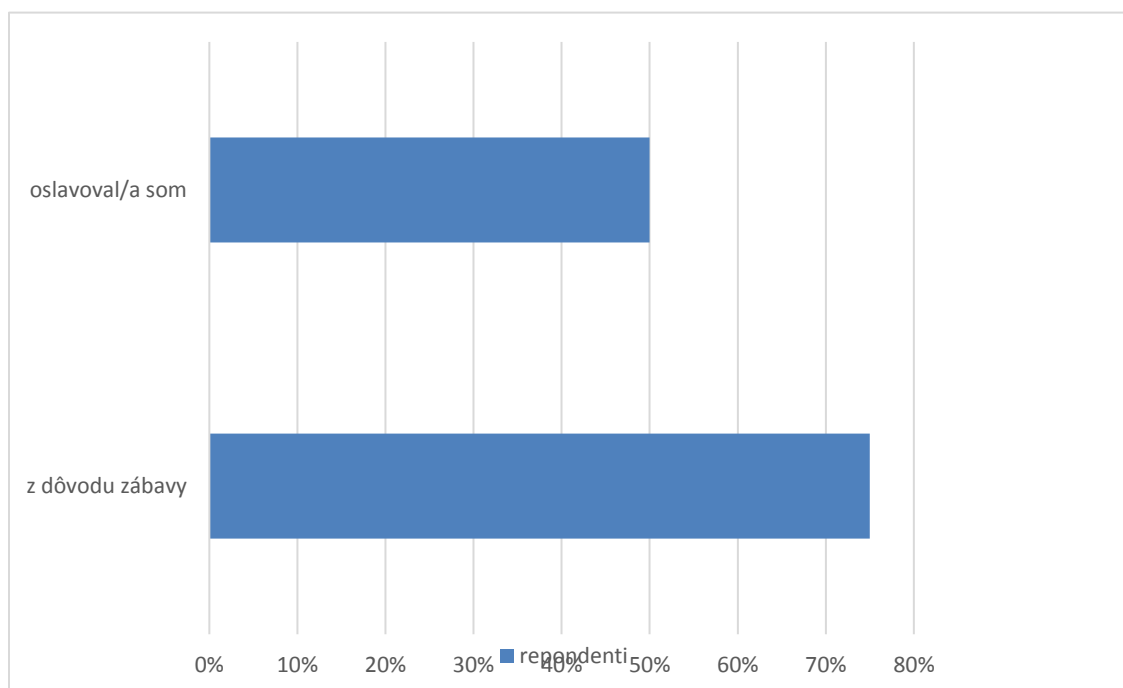
V prípade položenej otázky, či oslovení kadeti konzumovali alkohol v služobnom čase (Obrázok 4), uviedli 4 z vyhodnocovaných respondentov (3%), že tak konali. I v tomto prípade išlo najčastejšie o konzumáciu alkoholu z dôvodu zábavy či z dôvodu oslavy (Obrázok 5).

Aj tentokrát bolo kadetom umožnené vybrať si z dôvodov, že oslavovali, že v danom prípade išlo o zábavu či z dôvodu že alkoholom riešili pracovný neúspech alebo osobné problémy. Rovnako i v tomto prípade bolo umožnené respondentovi uviesť iný dôvod.

Obrázok 4 Odpovede na otázku či nastala situácia, kedy kadet konzumoval alkohol v služobnom čase

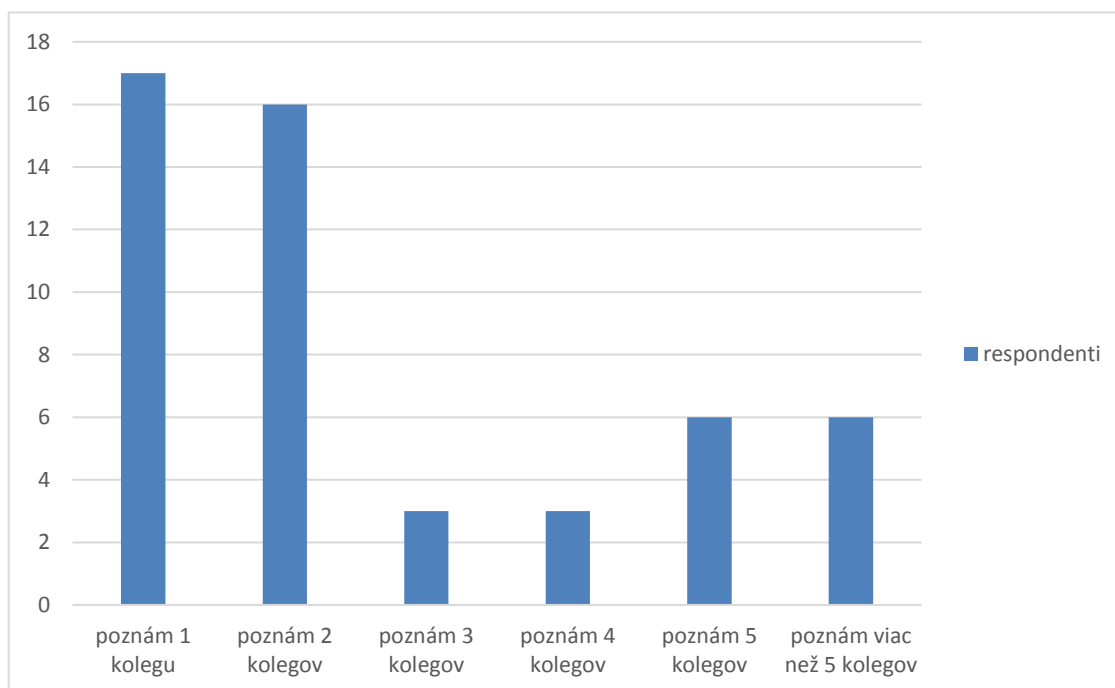
Zdroj: vlastné spracovanie

Obrázok 5 Odpovede na otázku z akého dôvodu konzumoval kadet alkohol v služobnom čase

Zdroj: vlastné spracovanie

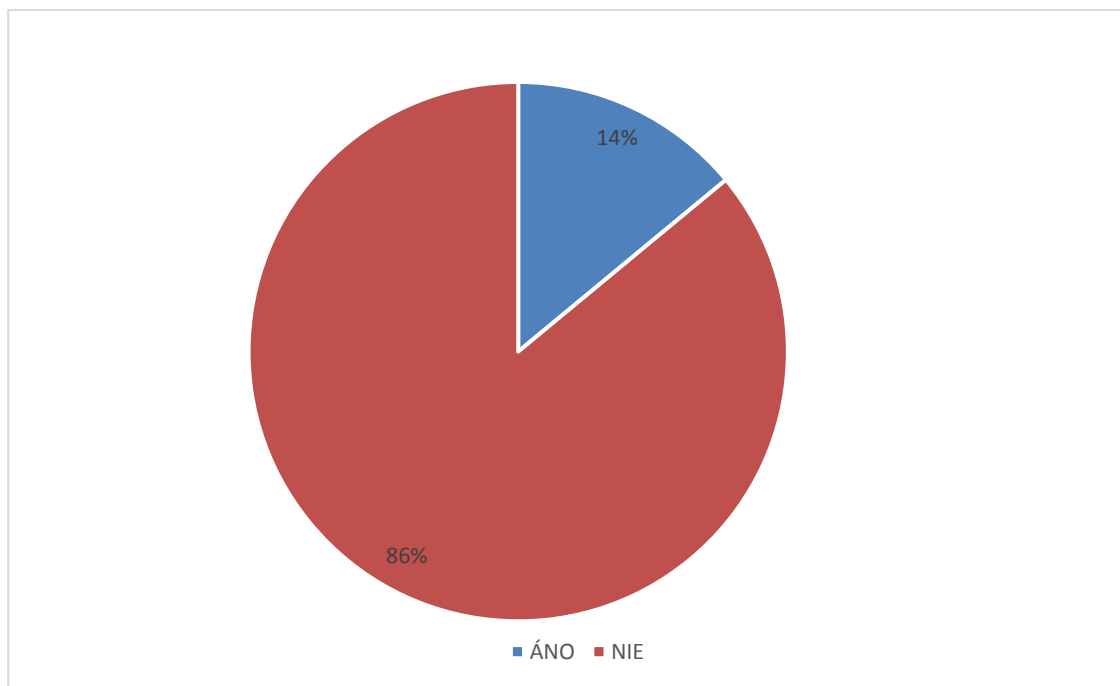
Na otázku, či však respondent pozná prípad kolegu alebo kolegov, ktorí požili v služobnom čase alkohol, uviedlo 41% opýtaných (51 respondentov), že pozná takéhoto svojho kolegu či kolegov. 16 opýtaných má poznať prípad 2 takýchto kolegov, 3 respondenti 3 kolegov, o 4 takýchto kolegoch majú vedieť 3 respondenti, 6 opýtaní o 5 kolegoch a 6 oslovených kadetov má poznať prípady viac ako 6 kolegov, ktorí mali v služobnom čase konzumovať alkohol (Obrázok 6).

Obrázok 6 Odpovede na otázku či respondenti poznajú kolegu, ktorý konzumoval alkohol v služobnom čase

Zdroj: vlastné spracovanie

V rámci dotazníkových otázok nás zaujímali i skutočnosti, či prípady konzumácie alkoholu kadetov boli potrestané, alebo ostali bez potrestania. V prípade otázky pokladanej kadetom či v prípadoch, v ktorých nastala situácia, kedy nastúpili v služobnom čase na výkon štátnej služby pod vplyvom alkoholu, alebo kedy konzumovali alkohol v služobnom čase, odpovedalo 86% opýtaných, že za toto konanie potrestaných nebolo. Svoj trest za porušenie zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov tak spoznalo výlučne 14% kadetov, ktorí porušili zákon v súvislosti s konzumáciou alkoholu (Obrázok 7).

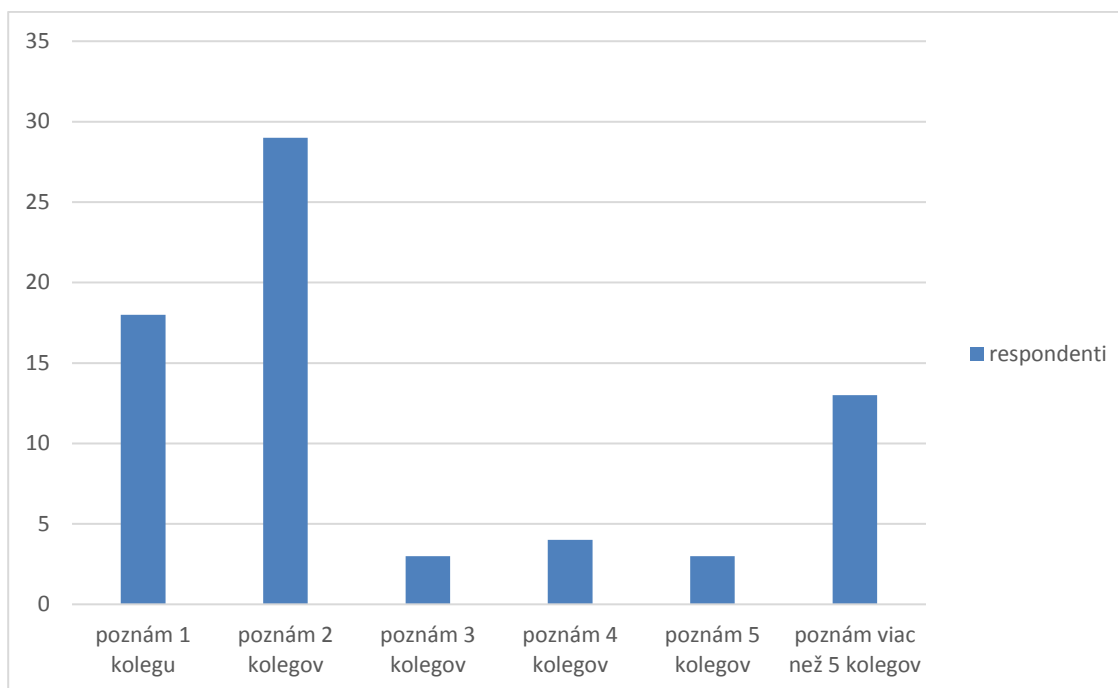
Obrázok 7 Odpovede na otázku či bol oslovený kadet za užitie alkoholu potrestaný.

Zdroj: vlastné spracovanie

Pri otázke či opýtaní poznajú situáciu, kedy za požitie alkoholu v službe kolegom alebo kolegami či kedy za nastúpenie kolegu alebo kolegov v služobnom čase na výkon štátnej služby pod vplyvom alkoholu, neboli za tieto skutky ich kolegovia potrestaní, uviedlo 56% z nich (70 respondentov) že takéto prípady poznajú.

Každý druhý opýtaný kadet bol tak konfrontovaný s prípadom či prípadmi, v ktorých protiprávne konanie profesionálneho vojaka v skúmanej oblasti zostalo bez vyvodenia zodpovednosti.

Pritom 18 kadetov má poznať prípad 1 takéhoto svojho kolegu z Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, 29 kadetov 2 kolegov, 3 oslovení 3 kolegov, 4 respondenti 4 kolegov, 5 takýchto kolegov majú poznať 3 kadeti a 13 kadetov má poznať viac než 5 takýchto svojich kolegov (Obrázok 8).

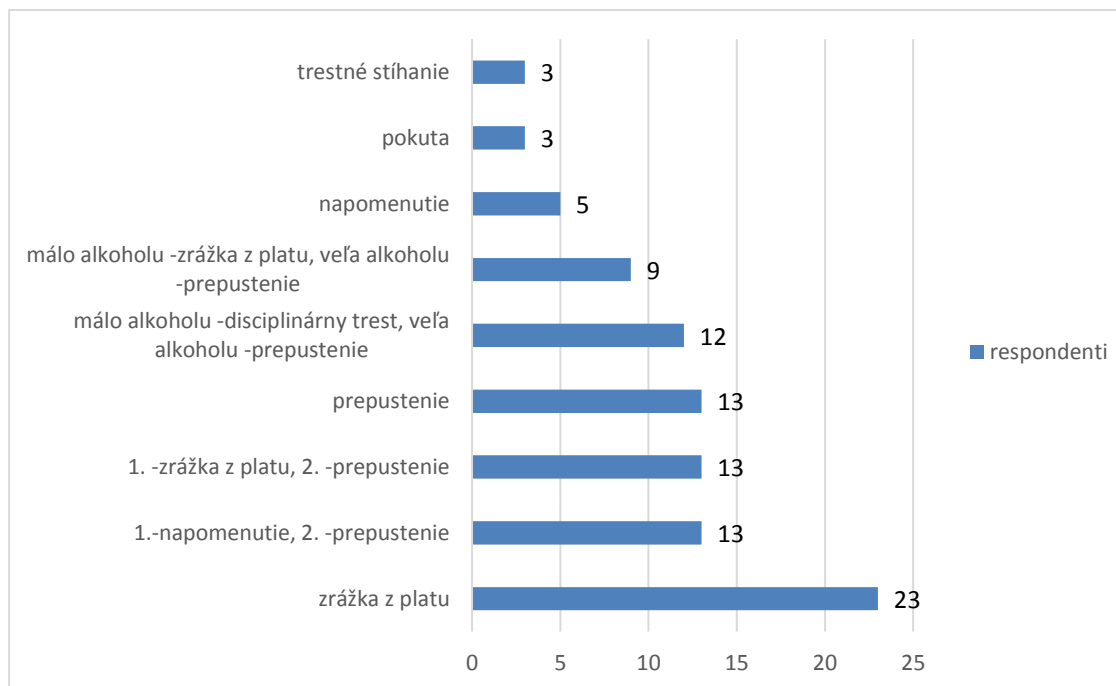
Obrázok 8 Odpovede na otázku či respondenti poznajú kolegu, ktorý konzumoval alkohol v služobnom čase alebo nastúpil na výkon štátnej služby pod vplyvom alkoholu a nebol za tento skutok potrestaný.

Zdroj: vlastné spracovanie

V prípade poslednej z kladených otázok v dotazníku nás zaujímal názor respondenta na otvorenú otázku, aký trest považuje za primeraný, ak profesionálny vojak nastúpil v služobnom čase na výkon štátnej služby pod vplyvom alkoholu, alebo kedy konzumoval alkohol v služobnom čase.

Ako najpočetnejší trest respondenti uviedli zrážku zo služobného platu. Za druhý najčastejšie odporúčaný trest uviedli rovnaké skupiny respondentov pri prvom takomto konaní napomenutie a v prípade opakovania prepustenie zo štátnej služby či podobne – pri prvom previnení krátenie platu a pri opakovanom konaní prepustenie zo štátnej služby, ako i rovno prepustenie zo štátnej služby profesionálneho vojaka (Obrázok 9).

Tretiu najpočetnejšiu odpoveď predstavovala sankcia v podobe disciplinárneho trestu za podmienky, že išlo o konzumáciu nízkeho množstva alkoholu a v prípade jej veľkého množstva, prepustenie zo štátnej služby. Traja z respondentov by situáciu s alkoholom riešilo priamo trestným stíhaním. V rámci odpovedí na otázku ohľadom primeranej sankcie boli zaznamenané i odpovede, v rámci ktorých respondentovi súčasné nastavenie zodpovednosti za konzumáciu alkoholu profesionálnym vojakom vyhovuje, či odpovede, v prípade ktorých by respondent rozlišoval či ide o zostatkový alkohol alebo nie, rovnako tak či daný profesionál pod vplyvom viedol i motorové vozidlo či obsluhoval zbraň.

Obrázok 9 Počet odpovedí k navrhovaným sankciám za konzumáciu alkoholu profesionálnym vojakom.

Zdroj: vlastné spracovanie

ZÁVER

Prieskum realizovaný medzi kadetmi Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši preukázal, že prekvapivo, kadeti vyšších ročníkov majú problém komplexne či korektne vyplniť krátky anonymný dotazník. Zrejme ide o prejav prchkosti, nesústredenosti či nedostatočnej ochoty.

Zo získaných dát súčasne plynie, že kadeti sú častejšie konfrontovaní so zostatkovým alkoholom z času pred doby výkonu služby než s alkoholom, ktorý by požili počas výkonu služby. Počet kadetov, ktorí uviedli, že počas služby požili alkohol je štatisticky nesmierne nízky až nepatrný. Počet kadetov anonymne doznaných ku tzv. „zbytkovému alkoholu“ bol vyšší, no ich počet nie je alarmujúci, i keď nedosahuje ideálny stav, ktorý však v reálnom prostredí nemožno očakávať.

Napriek tomu, že výlučne štyria kadeti sa v poskytnutom dotazníku priznali k požitiu alkoholu v čase služby, medzi respondentami bolo možné zaznamenať odpovede s vedomosťami o prípadoch s početnejším množstvom kadetov, ktorí mali počas služby požiť alkohol. Tento stav by tak mohol signalizovať ostych pri učení individuálneho (a sprostredkovane tak i kolektívneho) priznania o požití či požívaní alkoholu počas služby u kadetov akadémie, hoci išlo o anonymný dotazník.

Dotazník súčasne preukázal, že pokiaľ kadeti Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika siahajú po alkohole s dopadom na čas výkonu štátnej služby, deje sa tak z dôvodu zábavy či spoločenskej udalosti.

V prípade názorov na primeraný trest za konzumáciu alkoholu sa najčastejšie u oslovených kadetov objavili odporúčania pre zásah do materiálnych hodnôt kadetov v podobe zrážok z platu. Časť respondentov pritom tento druh sankcie odporúčalo len pri prvom porušení zákona profesionálnym vojakom v súvislosti s alkoholom či v prípade malého množstva skonzumovaného alkoholu.

Realizovaný prieskum napokon preukázal, že drvivá väčšina kadetov Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, ktorí nastúpili v služobnom čase na výkon štátnej služby pod vplyvom alkoholu, alebo ktorí konzumovali alkohol v služobnom čase, neboli za tento skutok potrestaní. Súčasne i každý druhý opýtaný poznal kolegu či kolegov, voči ktorým nebola za takéto skutky vyvodená zodpovednosť. Zistená skutočnosť v sebe nesie potenciál negatívne zasiahnuť do prevencie pred týmto druhom protispoločenskej činnosti, nakoľko stiera význam individuálnych i generálnych prevenčných následkov pri odhalení a potrestaní páchatel'a takýchto skutkov. Práve v kontexte tohto poznatku tak možno odporúčať zvýšenú pozornosť odhaľovaniu latentných skutkov porušenia zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s konzumáciou alkoholu.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

Zákon č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžo/39/2011 zo dňa 8. novembra 2011.

Zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3Tov/1/2013 zo dňa 25. februára 2013.

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon.

JUDr. Tomáš MARTAUS, PhD.

Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika

0960 423313

e-mail: tomas.martaus@aos.sk